

LAUSUNTO

Asia: HE 178/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta. Maa- ja metsätalousvaliokunta 12.10.2026

Suomen ilmastopaneeli

Heikki Lehtonen, Jyri Seppälä, sihteeristö Heidi Lehtiniemi

<https://api.eduskunta.fi/documents/fi/3BA2AE1A-ECC2-454B-B0C0-B83149A1971F.pdf>

TAUSTAA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsityksen määräaikaisesta tukemisesta annettua lakia siten, että metsitystuen hakeminen ja myöntäminen olisi jälleen mahdollista. Tukijärjestelmä koskee niin sanottujen joutoalueiden metsittämistä. Vesoittunut entinen maatalousmaa voitaisiin tietyin edellytyksin jatkossa katsoa tukikelpoiseksi alueeksi. Maatalouskäytössä olevat, pienialaiset heikkotuottoiset pellot eivät olisi tukikelpoisia, ja jo metsitetyille alueille ei voisi hakea pelkkää hoitopalkkiota.

Esityksen tavoitteena on lisätä metsäpinta-alaa ja hiilinieluja. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2027 ja metsitystukea koskeva tukihaku olisi avoinna 31.3.2027-31.1.2.2029.

SUOMEN ILMASTOPANEELIN NÄKEMYKSET

Ilmastopaneeli korostaa, että metsityksen tukijärjestelmän tulee varmistaa yhteiskunnan varojen tarkoituksenmukaista käyttöä eri tavoitteet ja tarpeet huomioiden. Esitetyn metsitysohjelman toteutusta ja toimien kohdentamista tulee koordinoita yhdessä kansallisen ennallistamissuunnitelman kanssa siten, että tavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiselle ja hiilinielujen lisäämiselle sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle voivat toteutua kustannusvaikuttavasti. Tämä tarkoittaa vettämiskelpoisten, paksuturpeisten maa-alueiden vettämistä riittävän suurissa kustannusvaikuttavissa kokonaisuuksissa ilmasto- ja luontohyötyjen saavuttamiseksi, ja vastaavasti metsittämisen kohdentamista ensi sijassa vettämiskelvottomille turvemaille ja kivennäismaalajin joutomaille niin, että metsitykselle on todelliset onnistumisen edellytykset. Ilmastopaneeli korostaa, että joutomaiden metsitys on perusteltua, mutta metsitys tulisi kohdentaa kivennäismaavaltaisille joutomaille tai entisille turvetuotantoalueille, joilla turvekerrosta on enää hyvin vähän jäljellä. Lähtökohtaisesti metsitys on joutomailla usein maanomistajalle taloudellisesti kannattavaa, eikä metsitystuen lähtökohtaisesti tulisi kattaa maanomistajan metsityksen investointi- ja hoitokuluja muualla kuin entisillä turvetuotantosoilla.

Esityksessä tiedostetaan paremmin Ilmastopaneelin esiin nostama huoli siitä, että yksittäisen alan metsittäminen voisi käytännössä estää tai vaikeuttaa myös ympäröivien alueiden vettämistä tulevaisuudessa, jolloin vaikutukset ulottuvat huomattavasti laajemmalle kuin metsitystukea saaneelle alalle. Tämä on merkittävä riski myös ennallistamisasetuksen tavoitteiden näkökulmasta. Metsitystuen kohdentuminen vettämiskelpoisille ja paksutupeisille joutoalueille voi vähentää vettämiseen ja ennallistamiseen soveltuvan pinta-alan hyödyntämismahdollisuuksia ja siten vaikeuttaa päästövähennysten aikaansaamista ja ennallistamisasetuksen tavoitteiden toteuttamista Suomessa.

Ilmastopaneelin keskeisimmät huomiot:

- 1. Metsitys on joutomailla usein maanomistajalle taloudellisesti kannattavaa, ja metsitystä voidaan edistää myös jälkihoitovelvoitteilla ympäristöluvuissa.** Runkopuun ja bioenergiapuun kasvattaminen voivat olla maanomistajalle taloudellisesti kannattavia vaihtoehtoja ilman metsitystukeakin. Tämän takia informaatio-ohjaus voi olla tältä osin riittävää, eikä metsitystuen lähtökohtaisesti tulisi kattaa maanomistajan metsityksen investointi- ja hoitokuluja kuin entisillä

turvetuotantosoilla. Lisäksi metsityksen edistämistä tulisi edistää selkeillä jälkihoitovelvoitteilla ympäristöluvuissa: metsitys voidaan nostaa ensisijaiseksi vaihtoehdoksi niillä kohteilla, jotka eivät sovellu vettämiseen, kosteikoiksi tai uusiutuvan energian hankkeisiin.

2. **Metsityksen kohdentamisen onnistumisella on suuri merkitys päästövähennysten aikaansaamisessa ja myös ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamisessa.** Suurin päästövähennyspotentiaali on turvemaiden vettämisellä ja siksi metsitystuki tulisi kohdentaa ensi sijassa kivennäismaavaltaisille joutomaille ja kivennäismaalajia oleville hylätyille pelloille. Lisäksi metsitys voi sopia entisille turvetuotantoalueille, joilla turvekerrosta on enää hyvin vähän jäljellä ja siksi saavutettavat päästövähennykset vettämisestä ovat vähäisiä seuraavina vuosikymmeninä. Esityksen tavoitteena on kuitenkin, että tuki jakautuisi 50 % - 50 % kivennäis- ja turvemaiden kesken. Tämä tarkoittaa sitä, että metsittäminen voi hyvinkin johtaa ristiriitaan ennallistamisasetuksen tavoitteleman turvemaiden vettämisessä, koska Suomi aikoo käyttää ennallistamisasetuksen joustomahdollisuudet mahdollisimman tarkoin hyväksi niin, että turvemaiden vettäminen kohdistuisi ensi sijassa hylätyille pelloille ja muille joutomaille, joita myös metsitystuki koskisi. Jos 50 % metsitysohjelman metsityksistä tavoitellaan tehtäväksi turvemailla, olisi syytä varmistaa, että ensi sijassa metsitettäisiin muita kuin vettämiskelpoisia joutomaita kuten viljelykäytöstä poistuneita peltoja tai vettämiskelpoisia turvesoita, joissa on turvekerrosta runsaasti jäljellä.
3. **Esitetty metsitystuki vaikuttaa Suomen metsien hiilinieluun hitaasti ja on kallis keino vahvistaa hiilinielua.** Edellisellä kaudella 2021–2023 haetuilla metsitystuilla päästiin 6 600 ha metsitysalan. Lehtonen ym. (2021) arvioivat 6000 ha vuosittaisella metsitysalalla saavutettavan seuraavien 15 vuoden kuluessa 0,19 Mt CO₂ ekv./vuosi päästövähennys, jos kivennäismaiden osuus metsityksen pinta-alasta on 75 % ja turvemaiden 25 %. Nyt esitetään tavoitteeksi, että tukipäätöksiä tehtäisiin 3000 hehtaarin alueelle. Käytännössä 3000 ha vuodessa metsitystukiesityksen kulut valtiolle olisivat noin 8 miljoonaa vuodessa, ja nettopäästövähennyksen hinta noin 800 euroa per saavutettu tonnin nielunlisäys 15 vuodessa. Metsityksen vaikutus hiilinieluun on metsän kasvun alkuvaiheessa vähäinen, mutta vähitellen lisääntyvä.
4. **Kustannustehokkaimmat kasvihuonekaasupäästöjen vähennykset saadaan aikaan kannustamalla turvemaiden vettämiseen ja varmistamalla, ettei vettämiskelpoisia turvemaita päädy metsitystuen piiriin.** Vettäminen voi monissa tapauksissa olla yhteiskunnan asettamat ilmasto-, vesiensuojelu- ja luonnon monimuotoisuustavoitteet huomioiden järkevämpi, monihyötyisempi ja jopa kustannuksiltaan edullisempi vaihtoehto kuin tuettavaksi esitetty metsitys. Turvepeltojen metsitys ei ole aina helppoa ja voi tulla toistuvine täydennysistutuksineen ja lisätöineen kalliiksi. Valuma-alueiden vesienhallinnan eli kuivuusriskien vähentämisen ja veden tasaisen saatavuuden varmistamisen kannalta olisi kuitenkin tärkeää, että myös erilaisten turvemaiden vettäminen toteutettaisiin riittävässä mittakaavassa ja kustannusvaikuttavasti tulevana vuosina ja vuosikymmeninä.

Viitteet

Lehtonen, A., Aro, L., Haakana, M., Haikarainen, S., Heikkinen, J., Huuskonen, S. 2021.

Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet – Arvio päästövähennysmahdollisuuksista: Synteesiraportti.

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus, Luonnonvarakeskus. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-275-9>